

[Stauning.]

Grund til at ønske og kræve en stærkere Ansvarsfølelse og højere Moral hos dem, der faar Lov at forsøge Lykken ved Hjælp af andres Penge. Thi det er andres Penge, der handles med, naar man laaner Penge i en Bank; det synes store Dele af dansk Erhvervsliv ganske at have tabt Erindringen om.

Interessant i denne Sammenhæng er de særdeles let overskuelige Forhold, som vi har faaet fremdraget i Forbindelse med Privatbanksagen fra en Provinsbank, fra Skive Bank. Skive Bank væltede, det var i hvert Fald umiddelbart en Følge af Privatbankens Lukning. Men her har jo aabenbart været en god kapitalistisk Idyl i dette Bankforetagende. En Grosserer skyldte Banken et Beløb, der nøje svarede til hele Bankens Aktiekapital. En Mand — og hele Bankens Aktiekapital ude i Spil og Spekulation! Og denne Mand var en god Kunde, ham gjorde man samtidig til Medlem af Bankraadet, saa havde man da Tingene i Orden. Og dette samme Bankraad, hvoraf denne fremragende Grosserer var Medlem, foreslog forleden Aar en ny Revisor. Det foreslog en Konsul, og det viser sig nu, at denne Konsul havde en vanvittig Gæld til Banken, saa han var jo en fortræffelig Revisor for dem, der skyldte endnu mere.

Endelig fortæller man videre, at i den samme By findes der ogsaa en Sparekasse, og Sparekasser, det er jo Institutioner, der er ganske anderledes strenge med deres Penge end Banker. Og Sparekassens Direktør gjorde man til Medlem af Bankens Raad; saa var han jo forsørgt ogsaa der; og saa laante han af Sparekassens Midler en halv Million til Banken. Ja, han havde jo godt Kendskab til Banken, eftersom han sad i dens Raad, og han vidste jo altsaa, hvad han gjorde med Sparekassens Penge.

Der har været en smuk kapitalistisk Idyl i den Stad Skive i Bank og Sparekasse. Ansvarsfølelse synes at være noget ganske ukendt hos disse Privatkapitalens Mænd, som har forvaltet Pengene derovre. Men jeg siger til dem, der hører hjemme i Skive, at de skal ikke tøle sig særlig besværede deraf, thi det er ganske lige saadan andre Steder i dette Land. Der ligger ikke i, hvad jeg siger, nogen Bebrejdelse, som særlig det ærede Medlem Hr. Dahlgaard behøver at tage sig til Indtægt; han kan jo ikke gøre for, at der er saadanne idylliske Tilstande i Bankverdenen i Skive. Det er lige saadan andre Steder. Saadan er det, hvor Kapitalismen raader; saadan er det i den ene By

efter den anden. Det vil man se, hvis man vil undersøge. Det er jo ikke udelukket, at den kommende Tid bringer os endnu flere Vidnesbyrd om, at vi slet ikke er naaet til Vejs Ende, som nogle har bildt sig ind og søger at bilde Befolkningen ind. Nej, desværre er der et Stykke Vej endnu til Enden, før al Raaddenskab bliver afdækket. Men vi naar det nok en Gang, om ikke i dette Ministeriums Tid, saa i det følgende.

Som sagt, der synes at være en uhyre ringe Ansvarsfølelse hos mange af Kapitalens og Frikonkurrencens Forkæmpere, og derfor synes jeg, at naar de ikke selv er i Stand til at opelske en bedre Moral end den, der Gang paa Gang giver sig Udtryk, saa er det nødvendigt ved Tugt at yde et Bidrag til Opelskning af denne Ansvarsfølelse, ved Lovgivningstugt er det nødvendigt at gøre det. Bedre Aktielove og Banklove kan yde Bidrag til den Opdragelse, der aabenbart tiltrænges af adskillige af Privatkapitalismens Mænd. Men det af Socialdemokratiet fremsatte Banklovforslag indeholder netop Bestemmelser, som vilde have umuliggjort saadanne Forhold som dem fra Skive, der her er skildret. Dette Banklovforslag er ikke gennemført, og hvis er Skylden? Det nuværende Ministeriums. Det nuværende Ministerium har sænket dette Banklovforslag ned i Ubemærketheden; det er foreløbig skudt hen i en Kommission, saa har man det fra Livet saa længe.

Der lever i det danske Samfund som i andre Lande adskillige overmaade ansete Personer — jeg skal nu i Dag afholde mig fra at nævne Navne —, som en eller flere Gange har tilsat Millionbeløb af andres Penge. Paa et eller andet Tidspunkt har Banken maattet afskrive Tabene, den uheldige Spiller eller uheldige Disponent har affundet sig med Banken, han har faaet Saldokvittering og er fri for ethvert Ansvar. Efter en Tids Forløb rejser han Hovedet igen i et nyt Aktieselskabs Bestyrelse eller som Direktør for en nystartet Virksomhed eller maaske i en privat Forretning. Han faar en ny Bankforbindelse, og han bliver, indtil videre i hvert Fald, en anset og strøbsom Mand.

Saadan er Moralen her i dette Land, og saadan er den maaske ogsaa i andre Lande. De fleste af disse Fremtoninger er ækle Snyltere paa sundt Erhvervsliv og paa hæderligt Arbejde. Det er fra hæderligt Arbejde og fra sundt Erhvervsliv, at disse Snyltere tager det, som de svindler bort i kortere eller længere Tid, og desuagtet finder man netop disse Folk forrest i den